

Iščemo karantenske in druge gozdu nevarne organizme Kitajski kozliček (*Anoplophora chinensis*)

Dr. Andreja Kavčič, Oddelek za varstvo gozdov,
Gozdarski inštitut Slovenije (andreja.kavcic@gozdis.si)

Kitajski kozliček

LATINSKO IME

Anoplophora chinensis (Forster, 1771)

RAZŠIRJENOST

Kitajski kozliček živi v V Aziji (Kitajska, Japonska, Malezija, Tajvan), zunaj tega območja pa je bil vnesen v ZDA in Evropo. V Evropi so ga našli v Italiji, na Hrvaškem, v Nemčiji, Švici, Franciji, na Danskem, Nizozemskem in v Združenem kraljestvu in povsod so ga poskušali izkoreniniti. V Sloveniji kitajskega kozlička še nismo našli.

GOSTITELJI

Več kot sto sadnih, gozdnih in okrasnih vrst listavcev, med drugim javorji (*Acer* spp.), jelše (*Alnus* spp.), breze (*Betula* spp.), citrusi (*Citrus* spp.), bukve (*Fagus* spp.), jeseni (*Fraxinus* spp.), jablana (*Malus domestica*), topoli (*Populus* spp.), platane (*Platanus* spp.) in vrbe (*Salix* spp.).

OPIS

Odrasli kozlički so 25 do 40 mm dolgi in modro črne do bleščeče črne barve. Na vsaki pokrovki imajo več majhnih nepravilno oblikovanih belih peg. Antene imajo 1- do 2-krat daljše od telesa in so sestavljene iz podolgovatih členov črne barve z modro sivo bazo. Ličinka je podolgovata, kremasto bela in brez nog. Zraste 50 do 60 mm v dolžino in 10 mm v širino. Ličinke se razvijajo v lesu gostiteljskih rastlin in izjedajo globoke in obsežne rove v spodnjem delu debla drevesa. Odrasli hrošči izletijo skozi okrogle odprtine v skorji na osnovi debla ali na površinsko razraslih koreninah. Aktivni so podnevi in se prehranjujejo z listi in skorjo mladih poganjkov. Vnos kitajskega kozlička na nova območja je mogoč z mednarodno trgovino z gostiteljskimi rastlinami (sadike in bonsaji) in z lesom teh rastlin (lesen pakirni material). Na tak način se prenašajo jajčeca, ličinke in bube. Hrošči se z letenjem lahko razširjajo na bližnja območja.

ZNAČILNA ZNAMENJA (SIMPTOMI IN ZNAKI)

- Hiranje drevesa,
- na spodnjem delu debla in/ali na izpostavljenih koreninah so okrogle odprtine s premerom 10 do 20 mm,
- črvina (iztrebki) in žagovina tik ob izhodnih odprtinah in ob vznožju debla,
- na skorji se na mestu, kjer je v deblu ličinka kitajskega kozlička, lahko izceja rastlinski sok,
- v lesu so rovi s premerom 10 do 30 mm, v katerih je lahko ličinka ali buba,
- v krošnji drevesa so obgrizeni listi in poganjki,
- odrasli kozlički se pojavijo od maja do avgusta, aktivni so podnevi,
- ličinke je v lesu gostiteljev mogoče najti vse leto.

VPLIV

Prizadeta rastlina propade. Kitajski kozliček povzroča veliko ekonomsko škodo v sadovnjakih in urbanih območjih.

MOŽNE ZAMENJAVE

Hroščem in ličinkam kitajskega kozlička so zelo podobni hrošči in ličinke azijskega kozlička (*A. glabripennis* (Motschulsky, 1853)), ki je prav tako karantenska vrsta. Podobne simptome in znake povzročajo tudi ličinke več naših domačih vrst kozličkov, na primer hrastovega kozlička (*Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758), bukovega kozlička (*Morimus funereus* Muslant, 1862) in črnege kosca (*Lamia textor* (Linnaeus, 1758)), in gosenice vrbarja (*Cossus cossus* (Linnaeus, 1758)).

DODATNE INFORMACIJE

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (www.uvhvvr.gov.si)
- Portal o varstvu gozdov (www.zdravgozd.si)

ČE OPAZITE OPISANE SIMPTOME ALI NAJDETE ŠKODLJIVCA, OBVESTITE VSAJ ENEGA IZMED NAŠTETIH NASLOVOV:

(kontaktne podatke najdete tudi na spletni strani www.zdravgozd.si)

Pristojnega fitosanitarnega ali gozdarskega inšpektorja, Gozdarski inštitut Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije ali Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Slika 1: Hiranje drevesa (foto: M. Maspero, Fondazione Minoprio, Como (IT))

Slika 2: Izhodne odprtine hroščev na površinsko razraslih koreninah (foto: M. Maspero, Fondazione Minoprio, Como (IT))

Slika 3: Črvina in žagovina ob odprtinah na vznožju debla (foto: Matteo Maspero, Biolomb)

Slika 4: Rov v lesu z ličinko (foto: Anne-Sophie Roy, Eppo)

Slika 5: Ličinka kitajskega kozlička (foto: Beat Wermelinger (WSL))

Slika 6: Odrasel hrošč *Anoplophora chinensis* (foto: Changhua Coast Conservation Action)

Publikacija je nastala v okviru ciljnega raziskovalnega projekta »Razvoj novih metod detekcije, diagnostike in prognoz za tujerodne gozdu škodljive organizme (V4-1439)«, ki ga financirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

